

Å r s m e l d i n g
for Oppland sau- og geitalslag 1985.

Styret.

Formann Einar Høystad, nestformann Kolbjørn Jørstad, styremedlemmer Karl L. Riise, Trond Ola Heggen og Anders Svare.

Sekretær og kasserer: Olav Haavi.

Fra 1. august har Håkon Sigstad vært tilsatt som sekretær.

Det er holdt 5 styremøter og behandla 35 saker.

Geitalsnemnda har bestått av: Solveig Kvam, Ola Klypen og Oluf R. Kvålshagen. Varamenn: Jorunn Lien, Ragna Bakke og Nils J. Lykken.

Gjæterhundutvalget har fra 1/6-83 til 31/12-85 bestått av Ivar Solhjem, formann, Knut Nils Windingstad og Jan Halvorsrud.

Organisasjonssaker.

Forrige årsmøte ble holdt på Grøntuva gjestgiveri, Harpefoss. Sør-Fron sau- og geitalslag hadde lagt alt til rette for et vellykket arrangement.

49 valgte utsendinger fra 25 lokallag møtte.

Statskonsulent Trodahl orienterte om organisert beitebruk. Han tok for seg situasjonen i dag og oppgavene videre fremover. Han kom inn på de tilskudd som blir gitt i dag og hva som kan ventes fremover. Trodahl nemnte at det er 80 % tilslutning til sausankelagene i Oppland. Dette er bra, men kan bli bedre. Trodahl besvarte en del spørsmål fra salen.

Uttaler fra fylkeslaget om kommende jordbruksavtale ble referert kort, da denne allerede er sendt p.g.a. tidspress.

Fra Hed-Opp orienterte konsulent Per Høye om markedssituasjonen, hva markedsreguleringa koster osv. Han orienterte og om slakteopplegget for kommende år.

Fylkeslagets avlsstatuett for beste granska vær i 1984 ble tildelt Wenche og Ivar Bjørnstad, Biristrand for 8321850 Morten - indeks 125.

Premie for beste granska geitbukk gikk til Anne og Oluf R. Kvålshagen, Bøverdalen for 4788 - indeks 110.

På landsmøtet i Norsk Sau- og Geitalslag møtte 11 utsendinger fra Oppland. Einar Høystad, Trond Ola Heggen, Knut Olav Rolandsgarden, Sigurd Krekke, Trond Dalseg, Anders Svare, Gudmund Skotte, Oddmund Steberggløkken, Jack Stavheim, Arne Egil Dyvesether og Jon Ødegård.

Einar Høystad er medlem i representantskapet i Norsk Sau- og Geitalslag. Olav Hellebergshaugen er formann i Geitalsnemnda og Paul Heggero er formann i Landsrådet for geitavl.

Lars Lauvsletten er form. i valgmemda for årsmøte i N.S.G. i 1986.

Lagsarbeidet.

Også siste året har medlemstallet økt litt. Fylkeslaget har i 1985 mottatt kontingent fra 2.187 medlemmer i 35 lokallag. De fleste lag har stabilt medlemstall.

Tabell over utviklinga i medlemstallet:

1981	2036 medlemmer	35 lag
1982	2122 "	35 "
1983	2159 "	35 "
1984	2180 "	35 "
1985	2187 "	35 "

Jordbruksstillingen syner at det er ca. 2950 bruk med sau og geit i Oppland. dette viser at det er mulighet for aktive medlemsververe enda.

Årsmelding fra lokallaga.

Fylkeslaget har enda ikke fått årsmelding fra mange lokallag. Dette skyldes vel at mange lag ikke har årsmøter før denne tid. Men vi ser gjerne at lokallaga sender melding til fylkeslaget om sine aktiviteter etter som de blir satt ut i livet. Organisasjonsarbeidet i laga ser ut til å fungere bra. Medlemskontingenten kommer inn i rett tid fra de fleste lag. Mange lag legg stort arbeid i å arrangere småfesja, mens andre kunne lagt mere vekt på slike arrangement.

Arbeidet med organisert beitebruk er oppgaver som flere lokallag legg stor vekt på, mens noen ikke gjør noe i det hele tatt. Endel lag gjør stor innsats for å organisere bruk av indekssvæver og kåra værlam i avlen. Men resultatene fra husdyrkontrollen syner nok at det er mye upløyd mark her enda.

Mange lag har arrangert fagmøter og hatt igang studiesirkler. Gjennom samarbeid med Husdyrkontrollen, Norsk Sau- og Geitagslag, Landbruks-samvirket og den faglige veiledningstjenesten er det god tilgang på fag-folk, men lokallaga må ta initiativet. Fylkeslaget vil og være behjelpelig så langt tid og økonomi strekker til.

Småfeholdet står fortsatt sterkt i fylket.

Ved repr. telling 20.06.85 var antall sau bereknet til 210.700 dyr. Dette er en auke på 10-200 dyr eller 5,8 % fra forrige år. På landsbasis økte sauetallet i samme tidsrom med 42.500 dyr eller 1,8 %.

Antall geiter er bereknet etter søknadene om produksjonstillegg pr. 1.08.85: 124 geiteholdere hadde 5613 mjølkegeiter. 1956 andre geiter var fordelt på 132 geiteholdere. Dette er en auke på (3,15 %) 231 geiter - derav 97 mjølkegeiter.

Tabellen nedenfor viser utviklingen i sau- og geiteholdet pr. 20. juni for sau og pr. 1.08. for geit.

	Oppland		Landet	
	Sau	Geit	Sau	Geit
1959	108 971	17 419	1 806 000	100 900
1969	125 534	9 262	1 841 138	91 168
1979	137 019	5 569	1 886 000	73 000
1981	162 900	6 656	2 153 900	90 500
1983	185 900	7 455	2 272 100	101 400
1984	200 500	7 338	2 372 000	100 500
1985	210 100	7 569	2 414 500	

Produksjonstilpassing.

På grunn av en viss stabilisering av saueholdet på landsbasis sammen med bedre markedsføring og dermed i forbruket av sauekjøtt nærmer vi oss markedsbalanse. Dette betyr sparte utgifter til markedsregulering og dermed bedre økonomi.

Fylkeslagets styre har innhentet synspunkter fra lokallaga på kommende jordbruksforhandlinger og har avgitt uttalelse til Norsk Sau- og Geitalslag om aktuelle tiltak for å styrke økonomien i saueholdet.

Rovdyrskader.

Også i år har det vært store jerveskader i Lesja-området. 202 sauer og lam er tapt i bygda.

Ett beitelag mistet 48 sauer og lam av 237 som ble sluppet. Dette er en taps% på 20 (normal taps% for fylket er under 3 %).

Jervebestanden i Snøhetta-området ble i 1983 av DNFF anslått til 15-18 jerver og stammen regnes med å være i vekst. Lesja sau- og geitalslag har i 1985 krevd at minst seks jerver burde avlives. DNFF har gitt tillatelse til felling av inntil 3 jerver eller en reproduserende hunnjerv innen 15. februar 1986. Dette betyr at jerveskadene på beitedyr i området ikke vil avta. Paradoksalt nok synes det å være saueholdet som har skapt grunnlag for vekst i jervestammen. Men om en slutter med sau i et beiteområde vil jerven flytte over til neste beitefelt så lenge stammen skal holdes så stor som nå.

Skade forvoldt av bjørn og ørn er det meldt om i flere kommuner. I 1984 ble det krevd erstatning for i alt 2 sau og 65 lam drept av ørn, 5 sau og 31 lam drept av bjørn og 27 sau og 112 lam drept av jerv. Kr. 147.503,- ble betalt i erstatning - derav kr. 131.724,- for jerve-skader i Lesja. Erstatningen er satt til kr. 2.402 pr. voksen sau og kr. 1.029 pr. lam som DNF aksepterer drept av fredede rovdyr.

Hundeplagen.

Løshunder i beitefelte er det vanskelig å få slutt på, så lenge det finns enkelte ansvarsløse hundeeiere som ikke vil rette seg etter båndtvangsbestemmelser og alminnelige regler for vern av bufé på beite.

Samarbeid med jegerforeninger, grunneierlag og viltnevnder har gitt gode resultater og bør følges opp i større utstrekning - både for å minske løshundplagen og skader forvoldt av hunder i jakttida.

Tjuvslakting forekommer det også noe av. Saubeitelaga har en viktig oppgave med å organisere tilsyn med beitedyra for å få bukt med denne plagen.

Småfedager.

Den tradisjonelle "sauedagen" var i år lagt til Fokstugu den 27. juli. Familien Sønstebø som sammen med Dovre sau- og geitalslag hadde lagt alt til rette for et vellykket arrangement. Etter hyggelig mottakelse med kaffe hadde vi høve til å se det trivelige sauefjøsset som var reingjort på en mønstergyldig måte. Formannen i lokallaget herredsaagronom Leren ønsket velkommen. Rolf Sønstebø fortalte om gardens interessante historie fra fjellstugu i middelalderen og fram til dagens driftsopplegg med sau, meteorologisk obserbasjonsstasjon og tilsyn med fuglereservatet på Fokstugumyrene.

Faglig program var viet føring av sau og gjødsling av fjellbeiter. Forsøksleder Jon Nedkvitne tok for seg viktige problemer ved saueføring og saustell slik bare han kan det. Etter en hyggelig fjelltur i ypperlig vær kom vi til Øikjesveen der forsker Torstein Garmo driver forsøk med gjødsling av fjellbeite. Etter interessante orienteringer ved Garmo og Sønstebø og omvisning på forsøksfeltene ble det stilt mange spørsmål av de mange interesserte deltakere på befaringa. Vel tilbake på Fokstugu ble det servert spekemat, rømme og flatbrød som avslutning på en vellykket dag. Oppslutningen var god, omlag 70 stk., men mange måtte være hjemme for å berge høy i det fine været.

Geitdagen var i år lagt til Åstdalen i Ringebu-fjellet den 16. august. P.gr.a. svært fint vær denne dagen i en høst med vanskelige bergingsforhold var ikke tilslutningen så stor som vanlig. Omlag 50 geiteinteresserte fra Oppland og Hedmark hadde funnet vegen til setra da Ivar Midtmoen på vegne av bukkering 55 ønsket velkommen og han orienterte om oppbyggingen av setra og dagens driftsopplegg. Jon Ødegård kåserte om Åstdalens historie og om utnyttinga av fjellet i tidligere tider og professor Bjørn Hyllseth holdt et svært aktuelt foredrag om "Fruktbarhet og kjønnsykdommer hos geit".

Else Mari Midtmoen og hennes hjelpere sørget for ypperlig bevertning. Lite ante vi denne fine dagen i fjellet at bare 3 uker seinere snødde både folk og fe inne og var uten kontakt med omverdenen i flere dager.

Avlstiltak for sau.

Utvalget har bestått av: Einar Høystad, formann, Anders M. Hovdet, Per Høye og Olav Haavi, sekretær.

Utvalget har hatt 3 møter og behandlet 26 saker. Dessuten har avlsutvalget deltatt i styremøter i fylkeslaget.

Av saker som er behandlet nevnes: "vurdering av behovet for avlsværer" i forbindelse med søknader om start av nye værringer. I brev til Landsrådet ble tilrådd gransking av flere spelværer og ny spelværring ble godkjent og startet opp i Kolbu/Lena-området.

Bedre utnytting av eliteværene i ringene ble tatt opp i 1984 og fulgt videre i år gjennom brev til ringstyrene og orientering på værringmøter. Fordeling av eliteværer til ringene ble foretatt etter samme opplegg som tidligere og synes å fungere bra. Uttak av prøveværer er av praktiske grunner overlatt til styret for ringene, men det bør ikke bli noen automatikk i avlsutvalgets godkjennelse.

En har støttet ei henstilling til Landsrådet om revurdering av indeksberegninga av avlsverdi - spesielt med tanke på om fruktbarheta samsvarer med de økonomiske realiteter.

Avlsutvalgene er spesielt pålagt ansvaret for organisering av avkomsgransking av værer, utvalg av prøveværer til ring, fordeling av eliteværene til ringene og ha tilsyn med utnyttelsen av de. Organisering av arbeidet med kåring av værlam er også avlsutvalgets ansvar.

Med det omfang værringarbeidet nå har må ringstyrene ha ansvaret for gjennomføringa i den enkelte ring. Hvor godt arbeidet blir drevet er derfor i høy grad avhengig av at såvel ringstyre som det enkelte medlem følger de retningslinjer som er gitt.

En peker spesielt på at det må legges mer vekt på utplukkinga av elitesøyer for parring med eliteværene og at alle ringmedlemmer må framstille værlam (etter eliteparringer) for kåring.

Førvertene har ansvaret for værene fram til ny avlssesong og det må føres bedre kontroll med at alle værene får skikkelig pass og stell hele året.

Mædisituasjonen.

Vi driver avlsarbeid med dispensasjon fra veterinærmyndighetene. Nylig har det dukket opp et nytt tilfelle av mædi. Det understreker betydningen av at de restriksjoner vi er pålagt av hensyn til mædifaren blir fulgt.

17 værringer var i drift siste år. Fra høsten 1985 ble det godkjent en spelværring i Kolbu/Lena. 18 værringer med i alt 311 prøveværer og 65 eliteværer er i gang nå.

Av 281 prøveværer som ble satt inn i ringene høsten 1984 fikk 265 beregnet avlsindeks. 124 værer fikk indeks 103 eller bedre og dermed godkjent for videre bruk i avlen.

46 værer fikk indeks 110 eller bedre.

Oppstillinga nedenfor viser hvilke værer som fikk indeks 109 eller bedre og hvordan de er disponert:

Satt inn	Antall med sl.gruppe	Værer med indeks 109
Ring 42:		
8422914	109	Elitevær i ring 42
8422943	111	Elitevær i ring 42
8423067	110	Elitevær i ring 42
Ring 43.		
8423154	115	Elitevær i ring 43
8423161	109	Elitevær i ring 43
Ring 44.		
8422628	112	Døde mars 1985
8422634	111	Elitevær i ring 44
8422636	120	Elitevær i ring 44
8422639	110	Solgt til Hadeland sauallslag
Ring 45.		
8422688	107	Elitevær i ring 45
8422806	111	Elitevær i ring 45
Ring 46.		
8423308	109	Solgt til Ø. Gausdal sau- og geitallslag
8423316	119	Elitevær i ring 46
8423548	112	Elitevær i ring 46

Ring 47.

8422594	119	Elitevær i ring 54
8422569	113	Solgt til Nils Fjørkenst

Ring 48.

8422690	112	Døde spetember 1985
8422735	119	Elitevær i ring 47
8422783	112	Elitevær i ring 51

Ring 49.

8423340	110	Elitevær i ring 49
8423352	110	Solgt til Hadeland saualslag
8423363	110	Solgt til V. Toten saualslag
8423431	123	Elitevær i ring 49
8423456	109	Solgt til Hadeland
8423458	115	Elitevær i ring 54

Ring 50.

8422890	112	Elitevær i ring 50
8422936	111	Elitevær i ring 50
8423063	111	Solgt til N. Land saualslag

Ring 51.

8422500	113	Solgt til Vang sau- og geitalslag
8422991	118	Elitevær i ring 52
8422994	111	Solgt til Sør-Fron sau- og geitalslag
8422996	109	Solgt til Lesja sau- og geitalslag
8422998	109	Solgt til Hans Nystuen, Sel
8423029	122	Elitevær i ring 51
8423033	109	Solgt til Vang sau- og geitalslag

Ring 52.

8422961	112	Solgt til Hadeland saualslag
8422964	122	Elitevær i ring 52
8422965	110	Solgt til Kolbu saualslag
8422969	116	Elitevær i ring 51

Ring 53.

8422681	109	Solgt til Biri saualslag
8422706	112	Solgt til Kolbu saualslag
8423294	115	Elitevær i ring 53

Ring 54.

8422614	110	Elitevær i ring 49
8422619	112	Solgt til Kolbu saualslag
8422645	113	Elitevær i ring 55
8422357	115	Elitevær i ring 54

Ring 55.

8422515	112	Elitevær i ring 56
8422527	109	Solgt til Lom sau- og geitalslag
8422532	121	Elitevær i ring 55

Ring 56.

8423138	115	Solgt til S. Land saualslag
8423193	118	Elitevær i ring 56

Ring 57.

8422414	105	Pelsindeks 101	Elitevær i ring 57
8422415	110	Pelsindeks 108	Elitevær i ring 57

Ring 59.

8422739	114	Elitevær i ring 48
8422949	117	Elitevær i ring 50
8423069	113	Solgt til N. Land saukslag
8423128	113	Elitevær i ring 59

Fylkesutvalgets avlsstatuett for prøveværer med best avlsindeks 1985 går til 8423431 Skodd Sperre, indeks 123, født hos Einar Høystad, Ringebu og er gransket i ring 49. Væren er resultat av inseminering av søye nr. 88, født 1982 med U790192 Drøm Sunset, Ind. 119/228.

Tre 1/2-Finne værlam er satt inn som prøveværer i h.h.v. ring 47, 54 og 55.

Eliteværene kommer fra Fellesskapets egen værpark + 1 spælvær fra Sør-Trøndelag og 1 pelsvær fra Sogn og Fjordane.

Til lokallag og enkeltbesetninger er det gitt dispensasjon for overføring av noen værer og værlam fra andre fylker - mest fra Hedmark.

Behovet for indeksværer ble dekket når det gjaldt dalaværer og anna kvit norsk sau.

Også behovet for spælværer ble stort sett dekket, men kvaliteten er mer ujevn ennå. Etterspørsel etter værer av rein rygja og sjeviot er vanskelig å dekke fordi det er svært små stammer igjen av disse.

Innførsel fra andre fylker er stoppet p.gr.a. sjukdomsfaren.

Oversikt over værringer i drift 1985/86.

Ring nr.	Antall medlem.	Herred	Rase	Antall søyer	Antall prøveværer	Antall eliteværer
41	20	Østre Toten	Spæl	640	14	3
42	17	Fron	Spæl	1000	23	5
43	17	Vågå/Lom	Spæl	837	18	3
44	13	Valdres	Spæl	1070	21	3
45	24	Fåvang	Spæl	711	17	4
46	11	Fåberg	Dala	920	20	3
47	13	Øyer	Dala	1200	20	3
48	21	Fåvang	Dala	754	18	3
49	16	Ringebu	Dala	1100	24	5
50	12	Sør-Fron	Dala	1200	25	5
51	13	Sel	Dala	850	20	4
52	13	Nord-Fron	Dala	900	20	5
53	10	Biri	Dala	890	19	3
54	18	Sør-Aurdal	Dala	1120	20	4
55	11	Ø. Slidre	Dala	668	14	3
56	13	Vågå	Dala/Rygja	700	20	3
57	9	Ø. Slidre	Pelssau	510	11	3
59	13	Lesja	Sj/Rygja/Da/Steig.	900	17	3

Antall medlem.		Antall søyer	Antall prøveværer	Antall eliteværer
264		15.970	341	65
	Derav reserve		<u>30</u>	
	Prøveværer		311	

Sauemønstringer.

Interessen for avlsarbeid vokser raskere enn auken i saueholdet. Ved 24 kårings sjå møtte det 2358 værlam og 1289 ble kåret. Dette er 242 flere enn forrige år (+ 23 %).

		1984
Fordelt på raser:	707 dala værlam	688
	129 rygja	121
	45 sjeviot	26
	7 steigar	8
	1 suffolk	-
	303 spel	204
	97 pels	79

Størst auke er det for kåra spelværlam. Kvaliteten på spelværlam viste stor framgang fra forrige år, men framleis er det mye å hente gjennom planmessig avl og strengt utvalg.

I tillegg til kåring av værlam ble det ved sauesjåa kåret 128 saulam (av 216 møtte). 98 søyer ble vist og 36 fikk 1. pr., 36 2. pr. og 12 3. pr. Av 49 gimrer fikk 25 2. pr. og 9 3. pr. I alt ble 2730 sau og lam fremstilt for bedømming. I tillegg ble 331 pelsværlam i ring 57 bedømt.

Hos Karl L. Riise er analysert omlag 1000 ullprøver av kvit norsk sau, mens 306 spelanalyser er utført på Ulllaboratoriet, N.L.H., Ås.

Avlstiltak for geit.

Avlsutvalget har bestått av: Olav Hellebergshaugen, formann, Gunnar Breivik, Ole Kr. Dahl (repr. for meieribruket) og Olav Haavi.

Det er holdt 2 møter og behandlet 14 saker. Avlsutvalget er pålagt følgende arbeidsoppgaver:

1. Organisere avkomsgransking av bukker.
2. Velge ut prøvebukker for gransking i ring.
3. Fordele elitebukker til ringene.
4. Organisere arbeidet med kåring av bukkekje.

Gjennomføringa av disse oppgavene er skjedd i godt samarbeid med geiteholderne, husdyrkontrollen og Landsrådet for geitavl. Avkomsgranskinga foregår i 5 ringer og hadde følgende omfang :

	Antall årsgeit	Elite bukker	Prøvebukker 1 - 2 år	Res- og vente- bukker	Bukker godkj. for tilskott
Ring 51	297	Semin	3	7	3 + 0
Ring 52	763	2 + semin	7	10	1 + 5
Ring 53	703	Semin	7	18	2 + 5
Ring 55	926	2 + 3	7	12	1 + 3
Ring 56	375	2 + 1	4	6	1 + 1
	3064	8 + semin	28	53	8 + 14 = 22

22 bukker fikk indeks i 1985 og godkjent for utbetaling av tilskott. Av disse var 8 stk. gransket etter 1 år og 14 etter 2 år. 2 bukker hadde for få døtre i produksjon til å få godkjent indeks. 5 bukker har fått prerangering etter 1 år.

Reduksjon i geitmjølkkvoten har ført til mindre påsett og dermed vansker med å få nok døtre i produksjon etter prøvebukkene.

Følgende bukker fikk beregnet indeks i 1985:

Ring nr.	Kåringsnr.	Indeks 1985 - 1984	Kårings- år	Avlspoeng jur
51	5702	95x	83	5
	5707	105x	83	5
	5708	98x	83	8
	5292	52 prerang.	82	-
52	5267	101x	82	-
	5283	105x	82	-
	5289	110x	82	8
	5291	93	83	7
	5302	94	83	-
	5721	106x	83	6
	5278	103 101x	82	10
	5287	97 96x	82	6
	5294	105 103x	82	1
	5300	52 prer.	82	4
	5701	58 prer.	83	-
	5712	46 prer.	83	5
	5719	47 prer.	83	5
	5725	54 prer.	83	-
53	5257	95 91x	82	7
	5265	100x	82	5
	5271	103	82	7
	5282	94	82	6
	5290	110 104x		4
	5295	108x	82	7
	5304	107 +++	82	6
	5714	105x	83	6
	5720	102x	83	7
	5712	60 prer.		7

55	5262	108	105x	82	-
	5266	100	104x	82	5
	5273	100x		82	-
	5288	102		82	-
	5299	102	102x	82	-
	5301	98x		82	8
	5736	99x		83	-
56	5281	98x		82	6
	5713	105x		83	2

Avlsindeksmerket x er foreløpig indeks.

Høgest endelig indeks har nr. 5290 med 110 poeng, med 4 avlspoeng for jur. 26 døtre - hvorav 25 med jurpoeng er med i kontrollen.

5289 som er tvilling til 5290 har indeks 110x med 8 avlspoeng for jur. Moras jurpoeng ved kåring i 1982 var 7,5.

5290 innstilles til premie fra Oppland sau- og geitagslag for 1985. Bukken er født på Valbjør Geitagsgard, Norsk Sau- og Geitagslag.

Geitesjåa.

Det er holdt kåringssjå for bukkekje i Vågå, Lom og Dovre. I Fåvang og Øystre Slidre ble det holdt geite- og kåringssjå i forbindelse med Landbrukets Dag.

Oppstillinga nedenfor viser fram møte, kåring og premiering ved sjåa i 1985.

	Bukkekje		Geiter			Møtt i alt dyr	
	Møtt	Kåra	Møtt	1.	2.		3.
Lom/Vågå	8	7				8	
Dovre	2	2				2	
Fåvang	5	4	37	1	11	25	42
Ø. Slidre	40	38	32	4	19	8	72
	55	51	69	5	30	33	124

Til bukkeringene ble tatt ut 26 prøvebukker + 8 reserver for granskning av avlsverdi. 3 bukker ble solgt til Oldedalen bukkering, mens de fleste av de øvrige ble solgt til geitebesetninger i Oppland.

Bukkekjea som ble kåret var også i år av god kvalitet. De fleste har fedre som er godkjente seminbukker med høg avlsindeks og mødre med bra indeks for mjølkeytelse og gode jurpoeng. For å få prøvebukker fra flest mulig besetninger stimuleres det til påsett av bukkekje etter de to beste geitene i hver besetning. Dette går svært bra der det er adgang

til inseminering med sæd fra elitebukk, mens tilgang på elitebukk med høy avlsindeks er mer ujevn i de øvrige ringer.

Avlsmessig gransking av geitebukker er krevende og arbeidssamt. I bukkeringer med mange relativt små besetninger er det viktig at påsett av geitkillinger etter prøvebukkene blir koordinert slik at flest mulig prøvebukker får minst 15 avkom i produksjon. Men samvittighetsfullt arbeid fra Husdyrkontrollens side i samarbeid med geitholderne løser denne oppgaven bra i tillegg til de øvrige oppgaver som avlsarbeidet krever.

Organisert beitebruk.

Fylkesutvalget for organisert beitebruk har bestått av Gunnar Skaaren, Ole Ringen, Per L. Haugen og Olav Haavi.

Utvalget har hatt 3 møter og behandlet 34 saker. I tillegg er ordinære tilskottssøknader fra 84 lag behandlet.

Tilslutningen til organisert beitebruk økte med 16 flokker og antall sau med 11.459 (+ 7,7 %).

	Antall	Antall sau	Tapt på beite		Taps%	Tilskott
1983	1827	149.032	1109	3413	3,03	433.530
1984	1843	160.491	1068	3692	2,96	467.193
				+ ekstra tilskott		99.620
				Sum 1984		Kr. 566.813

For 1985 har vi ikke statistikk ennå. En har derfor ikke full oversikt over hvor store tap uværet i fjellet 6. og 7. september førte til. Takket være kjempeinnsats synes tapene å være relativt små, men noe større taps% enn i et normalår må en regne med for 1985.

Fylkesutvalget har i 1985 disponert kr. 129.394,-. 30 lag har søkt om tilskott til ulike tiltak.

Sammen med søknader som er innvilget er Samarbeidsutvalget har vi tilrådd tilskott på i alt kr. 152.884,- (derav kr. 45.000,- fra Samordningsutvalget). I tillegg er sendt til Samordningsutvalget 7 større saker med kostnadsoverslag på kr. 497.281.

Det synes som interessen for å bygge sperregjerder og ferister auker. Slike planer blir ofte store og krever grundig planlegging. Kostnadene blir også store så det må søkes samarbeid med alle interesserte parter for å få finansieringa i orden. Behovet for slike tiltak er stort om vi skal få utnyttet utmarksområdene rasjonelt og uten for store konflikter med brukere av arealer som grenser til beiteområdene.

Ellers er det ytet tilskott til sanke- og samlekvær og andre tiltak for å lette tilsyns- og sankearbeidet. Det er også ytet litt tilskott til dekning av ekstraordinære kostnader ved bergingsarbeidet etter snøstormen i fjellet i begynnelsen av september.

Kontakten med saubeitelaga er holdt gjennom rundskriv og brev og pr. telefon, men behovet for mer direkte kontakt med endel lag er absolutt tilstede.

Til tross for svak økonomi i småfeholdet er interessen for næringen stor. De ca. 3000 småfeholdere i fylket har en større eller mindre del av inntektsgrunnlaget for sau eller geitehold. Vi har gode naturlige vilkår for småfehold, ofte heller ikke andre alternativ og dessuten er stell og pass av sau og geit for mange en livsform en ikke gir slipp på uten videre. Med tilnærmet markedsbalanse vil økonomien også bli bedre. Planmessig avlsarbeid og stadig bedre stell og føring vil gi bedre kvalitet, større avdrått og mer effektiv produksjon.

Småfeavdelingen på Klonas jordbruksskole er bygd ut og tatt i bruk. Den vil bli en verdifull tilvekst til opplæringstilbudet på småfesektoren.

Oppslutningen om småfekontrollen, organisert avlsarbeid og organisert beitebruk viser auke, men vi ser helst at alle som arbeider med og er interessert i småfe slutter opp om organisasjonene. Skal småfeholdet få sin del av samfunnskaka er vi avhengig av gode talsmenn med en sterk organisasjon i ryggen.

Styret takker lokallaga for innsatsen i lagsarbeidet. Det er arbeidet på grasrotplanet som forteller om hvor livskraftig og nyttig organisasjonen er for sine medlemmer. Husdyrkontrollen - som har ansvaret for sau- og geitkontrollen - takkes for samvittighetsfullt og uegennyttig arbeid - likeens småfedommerne som trofast stiller opp, og alle andre som har støttet opp om arbeidet for småfeholdet. Stor takk også til Hed-Øpp og Oppland Fylkeslandbrukskontor for stor støtte og interesse for vårt arbeid.

Honnør også til Sør-Fron, Dovre og bukkering 55 for arrangementene av h.h.v. fylkesårsmøtet, sauedagen og geitdagen.

Biri, 1. februar 1986.

Einar Høystad (sign.) Trond Ola Heggen (sign.) Anders Svare (sign.)
Kolbjørn Jørstad (sign.) Karl L. Riise (sign.)

Håkon Sigstad (sign.)
sekretær

Olav Haavi (sign.)
fylkesagronom